

Toespraak van de Voorzitter van de Eerste Kamer, mr. F. Korthals Altes, ter gelegenheid van de laatste vergadering van de Eerste Kamer voor het kerstreces op 21 december 1999

De **voorzitter**: Geachte medeleden! Het is gebruik, dat ik in de laatste vergadering van het jaar enige cijfers noem over de al dan niet geleverde prestaties in de afgelopen periode. De periode van Prinsjesdag tot vandaag lijkt voor velen gekenmerkt te worden door een gebrek aan vergaderstof. Een aantal vergaderingen kon namelijk niet doorgaan, terwijl een aantal vergaderingen dat wel doorgang vond, werd gekenmerkt door een uiterst korte duur. Wij hebben de laatste weken wel enigszins een inhaalslag geleverd.

Uit e statistische gegevens blijkt evenwel, dat wij in de periode van Prinsjesdag tot vandaag niet zo erg veel vergaderingen minder hebben gehad dan gedurende die periode in andere jaren. Dit jaar waren het er twaalf, vorig jaar vijftien, maar in de periode Prinsjesdag tot kerstmis in de jaren 1994 en 1996 is men ook niet verder gekomen dan een twaalftal vergaderingen. Met het aantal behandelde wetsvoorstellen is vorig jaar al een belangrijke daling ingetreden. Toen hebben wij in de eerste drie maanden van het parlementaire jaar 73 wetsvoorstellen behandeld. Dit jaar waren het er 77. Dus als er al sprake is van een daling – en ik geloof dat dit het geval is – dan is die al iets eerder ingezet en is die waarschijnlijk niet te relateren aan de kabinetscrisis in mei en juni. Men kan dus niet zeggen dat die een aanzienlijke vertraging heeft opgeleverd.

Wel kan vastgesteld worden, dat wij per behandelde wet steeds meer kolommen Handelingen nodig blijken te hebben. In het verleden heb ik al eens gezegd, dat dit het gevolg zou kunnen zijn van een toename van het aantal partijen. Sedert de laatste Prinsjesdag is evenwel sprake van een afname van het aantal fracties, niet van het aantal partijen en gelukkig ook niet van het aantal leden. Het is nog te vroeg in het seizoen om op dit punt conclusies te trekken, maar het zou goed zijn als aan de kwalificaties voor het lidmaatschap van deze Kamer de kwalificatie van het kort en bondig kunnen formuleren zou kunnen worden toegevoegd.

Geachte medeleden! Het is in deze tijd gebruik om terug te blikken. Rekenkundig lopen deze eeuw en dit millennium nog niet af. Niettemin lijken degenen die daarvan wel uitgaan een meerderheid te vormen en een meerderheid is in de parlementaire democratie een niet-onbelangrijk gegeven. Wat eveneens voor hun gelijk pleit is, dat ook de computers reageren op het feit dat de jaarwisseling die eraan komt, een bijzondere is. Wij moeten tenslotte erkennen, dat computers sneller rekenen dan onze rekenkundigen. Misschien rekenen ze zo snel, dat ze juist daardoor wel eens ongelijk hebben. Niettemin hebben wij met dit gegeven te maken.

Daarom wil ik mij thans bezondigen aan iets van een terugblik, zij het heel kort.

Als je op een jaar terugblijkt, kan die terugblik lang duren, maar wanneer je op een eeuw terugblijkt heb je nog meer tijd nodig. Wanneer je op een millennium terugblijkt en je je realiseert dat in dat millennium de natie waarvan wij het volk hier vertegenwoordigen, is ontstaan, zou daarover wel erg veel te zeggen zijn. Dat voert op dit uur bepaald te ver. Ik zal er niet te lang bij stilstaan, maar het is daardoor wel een heel belangrijk millennium dat wij achter de rug hebben. Dat geldt ook voor de eeuw, de eeuw die zeer bloedig begon, maar in de tweede helft in dit deel van Europa heeft geleid tot een zeer belangrijke politieke omkering van wat er in de geschiedenis was gebeurd, namelijk de Europese eenwording. Wij hopen dat de zegeningen die de Europese eenwording hier op het gebied van vrede en veiligheid heeft gebracht, zich verder over Europa kunnen uitstrekken. Dat zal nog een moeilijke strijd worden. Het afschuwelijke is dat wij in het afgelopen jaar gemerkt hebben dat dit gepaard gaat met

opnieuw militaire strijd, nu tussen het westelijke deel van de wereld en een klein deel van Centraal-Europa. Wij zijn ervan overtuigd dat het juist het komend jaar en de komende eeuw de grote opdracht wordt om ook die landen bij het verenigd Europa te betrekken. Dat is een grote taak waarvoor wij in dit deel van de wereld staan. Het is een taak die mede verricht moet worden door leden van volksvertegenwoordigingen. Ik spreek de hoop uit dat het u en ons gegeven zal zijn om in het komende jaar en gedurende de verdere zittingsduur van deze Kamer daaraan een duidelijke bijdrage te leveren. Mede daardoor zullen wij ook in de komende eeuw het bestaansrecht van deze Kamer en van de democratische besluitvorming die hier plaatsvindt, kunnen bewijzen en daarmee onze aanwezigheid hier rechtvaardigen.

Dat gezegd hebbend, wens ik u in de komende weken toe dat u in de kring van uw familie, vrienden en bekenden goede en gezegende kerstdagen zult vieren en het nieuwe jaar met het bijzondere getal in goede gezondheid zult ingaan. Ik hoop u bij de eerste vergadering, vermoedelijk op 18 januari, te mogen terugzien. Wie dat wil, is ook van harte welkom op de nieuwjaarsreceptie van het personeel op 4 januari om half twaalf. Ik wens u goede kerstdagen, een heel gezellige oudejaarsavond en een goed begin van het jaar 2000. De laatste vergadering van het voorlaatste jaar van deze eeuw is hiermee gesloten.